

Motion till riksdagen 2008/09:Sf204

av Jan Ertsborn (fp)

Ränta för stat, kommun, landsting eller region och arbetslöshetskassa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyldighet för stat, kommun, landsting eller region och arbetslöshetskassa att utge ränta till enskild i de fall domstol ändrar ett avslagsbeslut till förmån för den enskilde.

Motivering

Räntelagen (1975:635) stadgar uttryckligen att den bara omfattar fordringar på förmögenhetsrättens område. Med andra ord är räntelagen inte tillämplig på fordrings- och skuldförhållanden mellan en enskild medborgare å ena sidan och stat, kommun, landsting eller region och arbetslöshetskassa å den andra sidan. Detta har också fastslagits i domstol.

Regeringsrätten har också i en dom från 2004 slagit fast att Försäkringskassan inte utan direkt lagstöd har rätt till ränta i samband med återkrav på för mycket utbetalad pension. Det domstolsavgörandet fick till följd att Försäkringskassan fick återbetala betydande räntebelopp, som fått felaktigt.

I april 2007 biföll riksdagen regeringens proposition 2006/07:49 Vissa regler om ränta i samband med återkrav. Därmed fick Försäkringskassan ett lagligt stöd för att kräva dröjsmålsränta, vilket i sig var välmotiverat.

Just nu finns regeringens proposition 2008/09:3 Ränta vid återkrav inom arbetslöshetsförsäkringen på riksdagens bord. Här föreslås samma regler för uttagande av ränta i samband med återkrav som gäller enligt förstnämnda proposition för Försäkringskassan.

Det är allmänt vedertaget – och lagstadgat på förmögenhetsrättens område genom räntelagen – att alla betalningar, som görs för sent, ska belastas med ränta. Så måste det rimligtvis också vara i de fall då den för sent betalade är stat, kommun, landsting eller region och arbetslöshetskassa.

Fel! Okänt namn på

Det förekommer ständigt situationer där t.ex. Försäkringskassan är i dröjsmål med utbetalningar och där den enskilde rimligen bör ha rätt till ränta på den försenade utbetalningen. Detta framkommer tydligast i fall, där Försäkringskassan avslagit en ansökan men högre rätt ändrat Försäkringskassans beslut, oftast efter en mycket lång handläggningstid i våra förvaltningsdomstolar. Det förekommer också kommunalt i t.ex. situationer, där socialnämnden avslagit ansökan om socialhjälp men högre rätt ändrar socialnämndens beslut till förmån för den enskilde.

Att avgöra när en offentlig myndighet är i dröjsmål med att fatta beslut torde inte vara möjligt, utan i stället bör utgångsläget vara den dag då ett beslut meddelas, som senare ändras. Övriga tänkta dröjsmålsituationer torde få regleras såsom skadestånd om förutsättningar för detta föreligger.

Socialförsäkringsutskottet har i sitt betänkande 2007/08:SfU1 framfört möjligheten till skadestånd som ett alternativ till ersättning. Visserligen kan sådana krav vad gäller staten framföras till justitiekanslern, men vad gäller krav mot kommun, landsting eller region och arbetslöshetskassa torde den skadelidande få väcka talan vid domstol. Så länge räntelagen (1975:635) enligt ordalydelsen enbart är tillämplig inom förmögenhetsrättens område kan en skadelidande knappast vinna framgång.

Det får anses i högsta grad rimligt och rättvist i ett väl fungerande samhälle att betalningar, som inte sker i rätt tid beläggs med dröjsmålsränta oavsett om det är fråga om betalningar till eller från staten, en kommun, ett landsting eller en region och en arbetslöshetskassa. Den nuvarande obalansen mellan den enskildes skyldighet att betala dröjsmålsränta och rättighet till dröjsmålsränta tas därmed bort.

Regeringen snarast måste införa en rätt till dröjsmålsränta för enskilda medborgare avseende tiden från ett avslagsbeslut och till dess ärendet slutligt avgjorts och utbetalning verkställt i sådana fall där domstol ger den enskilde rätt. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Stockholm den 23 september 2008

Jan Ertsborn (fp)